

Farklı Branşlarda Aktif Olan Sporcuların Sporcu Öz Yeterlik Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Investigation of Athlete Self-Efficacy Levels of Athletes Active in Different Branches According to Different Variables

Selim ASAN¹

¹Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Erzurum, Türkiye.

Özet

Spor ortamında yaşanan pozitif ve negatif durumların spor performansına etkilerinden dolayı öz yeterlik psikolojik olarak incelenmesi gereken önemli değişkenler arasındadır. Sporda öz yeterlik, insanların olaylar karşısında düşünce ve davranışlarını önemli ölçüde etkileyen bir unsurdur. Bu bilgiler doğrultusunda bu çalışmanın amacı; farklı branşlarda aktif olan sporcuların sporcu öz yeterlik düzeylerinin yaş, cinsiyet, spor yaşı, branş türü gibi değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmaya aktif spor yapan 127 (%70,9) erkek, 52 (%29,1) kadın olmak üzere toplam 179 sporcu öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacı tarafından dizayn edilen kişisel bilgi formu ve Koçak (2020) tarafından geliştirilmiş "Sporcu Öz yeterlik Ölçeği (SÖYÖ)" kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS paket programında tanımlayıcı istatistikler T testi ve ANOVA testi ile elde edilmiştir. Analizlerin tamamında anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre öğrencilerin sporcu öz yeterlik düzeyleri cinsiyet, yaş, sporcu yaşı ve branş türü açısından anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur. Sonuç olarak; Öğrencilerin sporcu öz yeterlik düzeyleri yaş ve spor deneyimindeki artışla beraber arttığı fakat bu artışın anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Aynı zamanda cinsiyet ve yapılan spor türüne göre sporcu öz yeterlik düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel spor, Sporcu, Sporcu öz yeterlik, Spor bilimleri, Takım sporu

Abstract

Self-efficacy is among the important variables that should be examined psychologically due to the effects of positive and negative situations experienced in the sport environment on sport performance. Self-efficacy in sport is a factor that significantly affects people's thoughts and behaviors in the face of events. In line with this information, the aim of this study is to examine the athlete self-efficacy levels of athletes active in different branches in terms of variables such as age, gender, sport age, and branch type. A total of 179 student athletes, 127 (70.9%) males and 52 (29.1%) females, participated in the study voluntarily. The data of the study were collected using the personal information form designed by the researcher and the "Athlete Self-Efficacy Scale (ESES)" developed by Koçak (2020). Data were obtained with descriptive statistics, T test and ANOVA test in SPSS package program. The significance level was accepted as $p < .05$ in all analyzes. According to the findings of the study, it was found that students' athlete self-efficacy levels did not differ significantly in terms of gender, age, age of athlete and branch type. As a result, it was determined that students' athlete self-efficacy levels increased with the increase in age and sports experience, but this increase was not significant. At the same time, it was determined that there was no significant difference in the level of athlete self-efficacy according to gender and sport type.

Keywords: Individual sport, Athlete, Athlete self efficacy, Sport science, Team sport

<p>Spor ve Bilim Dergisi 01(01):55-63 Sorumlu yazar: Selim ASAN, 0000-0001-6264-1071, selim.asan@erzurum.edu.tr</p>	<p>Künye: Asan, S. (2023). Farklı branşlarda aktif olan sporcuların sporcu öz yeterlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. Spor ve Bilim Dergisi, 1(1), 55-63.</p>	<p>Tarihler: Geliş: 23.02.2023 Kabul: 24.03.2023 Yayın: 28.04.2023</p>
--	--	---

*Bu çalışma 12. Uluslararası İstanbul Sosyal ve Beşerî Bilimler Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Spor; rekabet, eğlence, sağlıklı yaşam ve mücadeleyi gerektiren, belirli kurallara göre gerçekleştirilen bilinçli, amaçlı hareketler dizisi olarak tanımlanan psikolojik, fiziksel ve ruhsal bir olgudur (Ramazanoğlu ve ark., 2005). Spor, aynı çağda yaşayan birçok bireyin günlük yaşamına derinlemesine nüfuz etmiş bir olgudur. (Turan ve ark, 2022). Bir sporcunun gelişimi fiziksel etkenler kadar, psikolojik etkenlerle de ilişkilidir. Literatür çoğunlukla zihinsel hazırlık stratejilerinin performans üzerine olumlu bir etki yaptığını savunmaktadır. Fiziksel yeteneklerin bulunduğu ortam, psikolojik özelliklerin gelişimi için ideal bir ortam oluşturduğundan, bireyin fiziksel yeteneklerinin zihinsel yapısıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir (Frost, 1987). Spor psikolojisinde son zamanlarda öne çıkan konulardan biri de birçok araştırmacının ilgisini çeken öz yeterlik algısıdır (Köksal, 2008). Yetişkin ve ergenlerde düzenli yapılan egzersizler, birçok olumlu alışkanlığında kazanımına katkı sağlar.

Öz yeterlik, kişinin zor durumlar karşısında belirli bir düzeyde performans gösterebilme yeteneğine ilişkin algısı olarak tanımlanmaktadır. Algılanan öz yeterlik, yalnızca ileriye dönük korku ve engellemeyi azaltmakla kalmaz, bunun yanı sıra nihai başarıya yönelik çabayı da etkiler (Bandura, 1996). Bireyin algılanan öz yeterliliğinin büyüklüğü, önceki performansları ile olumlu bir şekilde ilişkilidir ve onları güven yaymaya teşvik eder, böylece farklı bir iyi performansın üretimini etkiler (Valiante & Morris, 2013; Holzberger ve ark, 2013).

Öz yeterlik, insanların zorlu görevler hakkındaki inançları ve kendi uygulamaları üzerinde kontrol sağlama yetenekleridir (Luszczynska ve ark., 2005). Bu durumda kişinin öz yeterlik açısından ne kadar beceriye sahip olduğunun bir önemi yoktur. Kişilerin bu becerilerle neler yapabileceği konusundaki inançları daha önemlidir (Bandura, 1997). Düşük öz yeterlik inancına sahip kişiler zorluklarla başa çıkmak için daha az çalışırken, yüksek öz yeterlik inancına sahip kişiler zorluklarla daha fazla mücadele eder. Öz yeterlik, farklı alanlardaki bireylere farklı yetenekler yükler. Sporda ise spor öz yeterliliği ön plana çıkmaktadır. Spor öz yeterlik; bireyin sadece motor becerilerine yönelik öz yeterlik algısının bir parçasıdır. Sporcunun motor becerilerinin yeterliliğine olan inancı şeklinde tanımlanır (Sarı, 2013).

Sporcu öz yeterliği, bilişsel ve psikomotor faktörleri içerir. Bilişsel unsur, spor hakkındaki bilgi ve becerilerin bilincinde olma ile ilgilidir. Bilişsel unsurlar aynı zamanda, eylemlerin sonucunu önceden tahmin etmek, muhakeme ve öngörü ile olası olumsuz durumlardan kaçınma veya olumlu yönde değişmeyi de içerir. Öte yandan, psikomotor unsur, becerileri ve yetenekleri kapsar ve bunların farkındalığıyla elde edilir (Özkan, 2019). Spor yapan kişilerin öz yeterlik

düzeylerinin yüksek olması, öz yeterlik inançları sayesinde yapacakları etkinlikleri başarılı bir şekilde gerçekleştirmelerini sağlayacaktır (Doğru, 2017).

Spor ortamında yaşanan pozitif ve negatif durumların spor performansına etkilerinden dolayı öz yeterlik psikolojik olarak incelenmesi gereken önemli değişkenler arasındadır (Molina ve ark., 2018). Sporda öz yeterlik, insanların olaylar karşısında düşünce ve davranışlarını önemli ölçüde etkileyen bir unsurdur (Yılmaz ve ark., 2020). Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın amacı; Farklı branşlar da aktif olan sporcuların sporcu öz yeterlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelemektir.

YÖNTEM

Çalışma, Erzurum Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kuruludan 29.12.2022 tarih 12 sayılı toplantı ve 7 sayılı onay alındıktan sonra yapılmıştır.

Çalışma Tasarımı

Spor bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin yaş, cinsiyet, spor yaşı ve spor türleri ile sporcu öz yeterlik düzeylerinin arasındaki ilişkiyi tespit etmek için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar,2004).

Katılımcılar/Araştırma Grubu

2022-2023 eğitim öğretim yılında Erzurum Teknik Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören ve aktif spor yapan gönüllü sporcu öğrencilerden oluşturulmuştur. Katılımcıların demografik bilgileri ve tamamlayıcı bulguları Tablo 1'de gösterilmiştir.

İstatistiksel Analiz

Çalışmadan elde edilen verilere çarpıklık ve basıklık testleri uygulanarak normal dağılım gösterip göstermediğini belirlenmiştir. -1.5 ile +1.5 arasındaki çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılım olarak kabul edilebilir (Tabachnick & Fidell, 2007). Analiz edilen çarpıklık ve basıklık değerleri -1.5 ile +1.5 aralığında normal dağıldığı ve parametrik test için gerekli olan diğer varsayımlar karşılandığı için veri analizinde T-testleri ve Tek Yönlü Anova testleri kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Spor Bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sporcu öz-yeterliği (SÖY) ile ilişkili çarpıklık ve basıklık oranları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Uygulanan Testler/Veri Toplama Prosedürü

Verilerin Toplanması: Veriler, Erzurum Teknik Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören sporcu öğrencilerin gönüllü katılımıyla anket yoluyla toplanmıştır. Bu amaçla gönüllü katılımcılara anket açıklanmış ve cevaplarının sadece bilimsel araştırmada kullanılacağı belirtilmiştir.

Veri Toplama Araçları: Araştırmada çalışmaya özel hazırlanan kişisel bilgi formu, sporcu öz yeterlik ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” ile çalışma grubundaki katılımcıların cinsiyet, yaş, spor yaşı, branş türü hakkında bilgi toplamak amaçlanmıştır.

Sporcu Öz Yeterlik Ölçeği: Sporcuların öz yeterliklerini ölçmek için Koçak (2020) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek spor dalı, psikolojik, profesyonel düşünce ve kişilik yeterlikleri olmak üzere 4 alt boyut ve 17 maddedir. Ölçek kendini değerlendirmeye yönelik 5'li likert tipi bir ölçektir. Maddeler “1-Katılmıyorum, 2-Az katılıyorum, 3- Orta düzeyde katılıyorum, 4-Çok katılıyorum ve 5-Tamamen katılıyorum” şeklinde hazırlanmıştır. Bu ölçek için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı değeri 0,88'dir.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların demografik ve tamamlayıcı bilgileri

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Erkek	127	70,9
	Kadın	52	29,1
Yaş	18-20 arası	144	80,5
	21-23 arası	26	14,5
	24-26 arası	9	5,0
Spor Yaşı	1-3 yıl	37	20,7
	4- 6 yıl	58	32,4
	7-9 yıl	46	25,7
	10-12 yıl	38	21,2
Spor Türü	Takım	141	78,8
	Bireysel	38	21,2
Toplam		179	100

Tablo 1'e göre, çalışmaya 18-26 yaş ve spor yaşı 1-12 yıl aralığında spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören 52'i kadın, 127'i erkek olmak üzere toplam 179 sporcu öğrenci katılmıştır. Katılımcıların %78,8'i takım sporlarını yaparken, % 21,2'si ise bireysel sporları yapmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 2. Verilerin normallik test sonuçları

Ölçekler	Çarpıklık	Basıklık
SÖYÖ	-.272	-.147

Tablo 2'de gösterildiği gibi, normal dağılım analizinde sporcu öz yeterlik ölçeğinin (Skewness=-.272 Kurtosis=-.147) belirlendi. Tabachnick ve Fidell (2015) tarafından açıklanan (-1,5 ile +1,5) aralığındaki verilerin normal dağıldığı söylenmektedir. Normallik dağılım sonuçlarına göre çalışmamızda parametrik testlerin kullanılacağı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre sporcu öz yeterlik düzeyleri

Ölçek	Cinsiyet	N	X	Ss.	t	P(sig.)
SÖYÖ	Erkek	127	4.07	.522	-.055	.956
	Kadın	52	4.07	.548		

p<.05

Tablo 3'te araştırmada yer alan katılımcıların cinsiyetine göre sporcu öz yeterlik düzeylerinin anlamlı farklılık tespit edilememiştir (p>.05).

Tablo 4. Katılımcıların yaş değişkenine göre sporcu öz yeterlik düzeyleri

Ölçek	Yaş	N	X	Ss.	F	P(sig.)
SÖYÖ	18-22	144	4.04	.507	.973	.380
	23-27	26	4.20	.618		
	28-32	9	4.07	.586		

p <.05

Tablo 4'te katılımcıların yaşlarına göre sporcu öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir (p>.05).

Tablo 5. Katılımcıların spor yaşına göre sporcu öz yeterlik düzeyleri

Ölçek	Spor Yaşı	N	X	Ss.	F	P(sig.)
SÖYÖ	1-3	37	3.96	.527	1.11	.343
	4-6	58	4.13	.545		
	7-9	46	4.03	.495		
	10-12	38	4.14	.539		

p <.05

Tablo 5'te araştırmada yer alan katılımcıların spor yaşına göre sporcu öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır (p>.05).

Tablo 6. Katılımcıların branş türüne göre sporcu öz yeterlik düzeyleri

Ölçek	Branş Türü	N	X	Ss.	t	P(sig.)
SÖYÖ	Takım	141	4.07	.503	3.88	.890
	Bireysel	38	4.06	.620		

p<.05

Tablo 6’da katılımcıların branş türüne göre sporcu öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür(p>.05).

TARTIŞMA

Bu çalışmada, aktif spor yapan spor bilimleri öğrencilerinin sporcu öz yeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya 18-26 yaş ve spor yaşı 1-12 yıl aralığında spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören 52’i kadın, 127’i erkek olmak üzere toplam 179 sporcu öğrenci katılmıştır. Katılımcıların % 78.8’i takım sporlarını yaparken, % 21.2’si ise bireysel sporları yapmadıklarını belirtmiştir.

Mevcut çalışmada sporcu öz yeterlik ile cinsiyet değişkenine bakıldığında anlamlı derecede farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın incelendiğinde çalışma ile benzer sonuçların elde edildiği araştırmalar bulunmaktadır (Ayyıldız & Sunay, 2021; Acuner, 2012; Sevinç & Kapçak, 2021). Aynı zamanda çalışmanın sonuçlarından farklılaşan bulguların tespit edildiği araştırmalara da rastlanmaktadır (Aydın ve ark., 2019; Özer, 2015; Tırpan, 2016). Çalışmada öz yeterlik ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamasının önemli nedenlerinden birisi de örneklem grubunun homojen bir dağılım göstermemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sporcu öz yeterlik düzeyi ile yaş değişkeni arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Literatür incelendiğinde çalışmanın sonuçları ile paralellik gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Özkan, 2019; Sevinç ve Kapçak, 2021). Alan yazındaki bazı çalışmalarda ise çalışmanın aksine anlamlı sonuçların elde edildiği araştırmalara bulunmaktadır (Yıldırım, 2018; Tekeli, 2017; Scholz ve ark., 2002; Creed & Patton, 2003).

Araştırma sonuçlarına göre spor deneyimi artıkça sporcu öz yeterlik puanlarının arttığı tespit edilmesine karşın bu artışın anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Literatür incelendiğinde çalışmanın aksine sporcu öz yeterlik ile spor deneyimi arasında anlamlı farklılıkların olduğu çalışmalar bulunmaktadır (Barut 2008; Sarı, 2013; Cihan, 2014; Özkan, 2019). Alan yazında çalışmanın bulguları ile benzer sonuçların tespit edildiği araştırmalarında mevcut olduğu görülmektedir (Çetinoğlu, 2016; Ertoğan, 2017). Sporcu öz yeterlik ile spor deneyimi arasındaki pozitif korelasyondan dolayı spor deneyimi az olan bireylerin düşük öz yeterlik düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

Çalışmada öz yeterlik puanları ile spor türü değişkeni arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır. Bu durumun çalışmada takım ve bireysel spor yapan sporcuların sayılarının birbirine eşit olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatürde çalışmamızla benzer bulguların elde edildiği araştırmalar bulunmaktadır (Chase, 1998; Malipatil, 2017; Şahin ve ark., 2016). Ancak öz yeterlik ile takım ya da bireysel spor yapma durumları arasında anlamlı farklılıkların olduğunu ileri süren çalışmalar bulunmaktadır (Gökçe & Arslan, 2014; Bozkurt, 2014; Dinç, 2011; Salar ve ark., 2012; Sulu ve ark., 2021). Literatürde farklı sonuçların elde edildiği tam anlamıyla ortak bir sonucun olmadığı görülmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak; Öğrencilerin sporcu öz yeterlik düzeyleri yaş ve spor deneyimindeki artışla beraber arttığı fakat bu artışın anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Aynı zamanda cinsiyet ve yapılan spor türüne göre sporcu öz yeterlik düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Benzer çalışmaların daha homojen örneklem grupları ile yapılarak alan yazının zenginleştirilmesi sağlanabilir.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Araştırma sürecinde çalışmaya katılan sporculara teşekkür ederiz.

Etik Beyanı

Çalışma, Erzurum Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kuruludan 29.12.2022 tarih 12 sayılı toplantı ve 7sayılı onay alındıktan sonra yapılmıştır.

Yazar Katkıları

Araştırmanın uygulanması, veri toplanması, literatür araştırması, araştırmanın tasarım, düzenleme ve yazım aşamasında S.A. görev almıştır.

KAYNAKLAR

- Acuner, A. (2012). *Farklı dansları yapan bireylerin çeşitli değişkenlere göre özgüven ve öz yeterliklerinin karşılaştırılması*. Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Aydın, F., Sunay, H., Bal, E., & Ayyıldız, E. (2019). The relation between self-efficacy and group cohesiveness perceptions of professional men and woman's football team (Ankara Province Example). *Universal Journal of Management*, 8(2), 33-38.
- Ayyıldız, E. & Sunay, H. (2021). Bireylerin fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre mutluluk ve duygusal düzenlemede öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 230-240. <https://doi.org/10.33689/spormetre.963168>
- Bandura, A. (1997). Sources of Self Efficacy. A. Bandura içinde, *Self Efficacy: The Exercise of Control* (s. 79-113). New York: W.H. Freeman and Company.
- Bandura, A. (1996). Self-efficacy in ramachaudran encyclopedia of human behavior. New York: *Academic Press*. 71.
- Barut A.İ. (2008). *Sporda batıl davranış ve özyeterlik ilişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Bozkurt, Ş. (2014). *Okul sporlarına katılan öğrencilerin katılım motivasyonu, başarı algısı ve öz-yeterliklerinin incelenmesi*. Akdeniz Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Chase, M. A. (1998). Sources of self-efficacy in physical education and sport, *Journal of Teaching in Physical Education*, 18(1), 76-89. DOI: <https://doi.org/10.1123/jtpe.18.1.76>.
- Cihan, B. B. (2014). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik Bölümünde Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik, Sportif ve Öğretmenlik Özyeterlilik Algılarının İncelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Creed, P. A. & Patton, W. (2003). Predicting two components of career maturity in school based adolescents. *Journal of Career Development*, 29(4), 277-290. <https://doi.org/10.1023/A:1022943613644>.
- Çetinoğlu, G. (2016). *Bursa Birinci Amatör Ligindeki Futbolcuların Özyeterlik ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Dinç, Z. (2011). Social self-efficacy of adolescent who participate in individual and team sports, *Social Behavior and Personality*, 39(10), 1417-1424. <https://doi.org/10.2224/sbp.2011.39.10.1417>.
- Doğru, Z. (2017). Beden eğitimi ve spor eğitimi bölümü öğrencilerinin özgüven ve özyeterlik algıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 14-23.
- Ertoğan, C. (2017) *Sakatlık geçirmiş sporcuların stresle başa çıkabilme, öz yeterlik inancı ve sportif kendine güven durumlarının değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Frost, D. (1987). *Sport psychology*. Translated by A. Alijani, M. Noorbakhsh, Tehran Department of Research and Education of Physical Education.
- Gökçe, H. & Arslan, Y. (2014). *Comparison of the athletes' self-efficacy: Participating to individuals or team sports*, I. International Scientific Conference, Serbia.
- Holzberger, D., Philipp, A. & Kunter, M., (2013). How teachers' self-efficacy is related to instructional quality: A longitudinal analysis. *Journal of Educational Psychology*, 105(3), 774-786. <https://doi.org/10.1037/a0032198>.
- Karasar, N. (2004) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayıncılık, Ankara, 52.
- Koçak, Ç. V. (2020). Athlete self efficacy scale: development and psychometric properties. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 41-54.
- Köksal, F. (2008). *Antrenörlerin liderlik tarzları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Luszczynska, A., Scholz, U. & Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: multicultural validation studies. *The Journal of psychology*, 139(5), 439-457 <https://doi.org/10.3200/JRPL.139.5.439-457>.
- Malipatil, R. P. (2017). A study of general self-efficacy of sportsmen of Karnataka University in team and individual sports events. *International Journal of Yogic, Human Movement and Sports Sciences*, 3(1), 155-157.

- Molina García, N., Crespo-Hervás, J., & García Pascual, F. (2018). *Predictive variables of happiness in private sports centres*.
- Özer, T. (2015). *Beden eğitimi ile diğer öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik özyeterliliklerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi. Kütahya.
- Özkan, G. (2019). *Üniversite öğrencisi kadın futbolcuların toplumsal cinsiyet algıları ile sporcu öz yeterlilik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M.F., Demirel, E.T., Ramazanoğlu, M.O. & Altungül, O. (2005). Sporun toplumsal boyutlarının değerlendirilmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 153-157.
- Salar, B., Hekim, M. & Tokgöz, M. (2012). 15-18 Yaş grubu takım ve ferdi spor yapan bireylerin duygusal durumlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 123-135.
- Sarı, İ. (2013). *Güreşçilerin motivasyonu ve öz yeterlikleri ile antrenörlerin liderlik davranışlarının ilişkisi*. Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Scholz, U., Gutierrez- Dona, B., Sud, S., & Schwarzer, R. (2002). Is general self efficacy a universal construct?. *European Journal of Psychological Assessment*, 18(3), 242-251. <https://doi.org/10.1027//1015-5759.18.3.242>.
- Sevinç, K., & Kapçak, V. (2021). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarının ve öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 3(2), 68-78. <https://doi.org/10.51538/intjournexerpsyc.1038957>.
- Sulu, B., Bayar P. & Çakaloğlu, E. (2021). Bireysel ve takım sporcularının öz yeterlilik ve stresle başa çıkma stratejileri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 112-122. <https://doi.org/10.33689/spormetre.800249>.
- Şahin, F., Şahin, A. & Şahan, H. (2016). Takım ve bireysel spor yapan sporcuların öz yeterlilik düzeyleri farklı mıdır? *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi*, 3(3).
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. *Using multivariate statistics*. Pearson Education, 2007.
- Tekeli Ş.C. (2017). *Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının sosyal görünüş kaygısı ve akademik öz yeterlilik düzeylerinin karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Tırpan, M. (2016). *Beden Eğitimi ve Spor yüksekokulu öğrencilerinin yenilikçi ve genel öz yeterlikleri arasında ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Turan, M., Cingöz, Y. E., Savaş, B. Ç., & Mavıbaş, M. (2022). Sporun Yaşam Becerileri Üzerine Etkisi: Kamu Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı 1), 1-18.
- Valiante, G. & Morris, D. B., (2013). The sources and maintenance of professional golfer's self-efficacy beliefs. *The Sport Psychologist*, 27, 130-142. <https://doi.org/10.1123/tsp.27.2.130>.
- Yıldırım, S. (2018). *Psikoloji Yüksek lisans öğrencilerinin özyeterlilik algıları ile benlik saygılarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, T., Yiğit, Ş., Dalbudak, İ. & Acar, E. (2020). Investigation of university students' self-efficacy and sport specific success motivation levels. *Electronic Turkish Studies*, 15(3).